

ТЕМА: ПЛАНУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Матеріально-технічне забезпечення — це форма товарного обігу у сфері матеріального виробництва, процес забезпечення підприємств сировиною, матеріалами, комплектуючими, напівфабрикатами, готовими виробами тощо, необхідними для виробничого і невиробничого споживання.

Основні завдання матеріально-технічного забезпечення можна сформулювати так:

- визначення потреби підприємств та їхніх структурних підрозділів у матеріальних ресурсах;
- вивчення джерел забезпечення матеріальними ресурсами;
- організація доставки матеріальних ресурсів до місця споживання;

- раціональне та економне використання матеріальних ресурсів;
- розробка шляхів поліпшення використання місцевої сировини й матеріалів, відходів виробництва;
- організація правильного зберігання матеріальних цінностей;
- оптимізація обсягів постачання матеріально-технічних ресурсів;
- розробка економічно обґрунтованих нормативів запасів, контроль за їхнім станом;
- запобігання утворенню понаднормативних і надмірних запасів цінностей і т. інше.

Машинно-тракторний парк — це сукупність тракторів, комбайнів, інших сільськогосподарських машин і знарядь, що використовують для механізації технологічних процесів та надання послуг, яких потребує господарство загалом і його окремі підрозділи.

Основні види транспортних засобів у сільському господарстві — це автомобілі, трактори, робоча худоба.

Автомобілі — за вантажопідйомністю (3, 4, 5 т і більше) і типом кузова (бортові, самоскиди, цистерни).

Трактори — колісні (або гусеничні) з бортовими або самоскидними візками вантажопідйомність 4-12 т.

Робоча худоба — воли, коні.

Планування вантажоперевезень — містить визначення їх загального обсягу, раціональний розподіл за часом, за напрямками і видами транспортних засобів.

Планування роботи автопарку починають з обґрунтування річного і місячного планів перевезення вантажів.

Шляхи раціонального використання МТП:

- відповідність між кількістю наявної техніки і обсягом роботи;
- розподіл робіт між тракторами і комбайнами такий, щоб були мінімальні затрати праці і коштів;
- комплектування агрегатів так, щоб була максимальна продуктивність;
- впровадження наукової організації праці;
- підготовка робочого місця та робочої зони;
- підвищення кваліфікації.

Кількість палива для МТП – розраховують так:

- норму витрат палива на один етал.га помножують на кількість вироблених етал.га;
- норму витрат палива на один фізич.га помножують на кількість вироблених фізичних га;
- норму витрат палива на одну годину роботи машин помножують на кількість годин роботи.

Рівень ефективності використання парку визначають за трьома групами показників:

1. Показники інтенсивності використання машинно-тракторного парку:

- *коефіцієнт використання* визначають діленням машино-днів у роботі на машино-дні перебування на підприємстві;
- *відпрацьовання одним трактором машино-днів та машино-змін за рік та сезон* визначають діленням всього обсягу відпрацьованих машино-днів на середню кількість тракторів та комбайнів (окремо) за рік та сезон;
- *коефіцієнт змінності* розраховують як відношення кількості відпрацьованих машино-змін до кількості відпрацьованих машино-днів.

2. Показники продуктивності використання машинно-тракторного парку:

- *річний (сезонний) виробіток* умовно-еталонних гектарів одним трактором визначають діленням загального обсягу виконаних робіт (фізичних та умовних гектарів) на середню кількість тракторів за рік (сезон);
- *денний та змінний виробіток* одним трактором визначають діленням обсягу виконаних робіт (фізичних гектарів) на кількість відпрацьованих машино-днів та машино-змін.

3. Показники ефективності використання машинно-тракторного парку:

- *собівартість одного умовно-еталонного гектара* визначають діленням суми експлуатаційних витрат у МТП на загальний обсяг робіт в умовно-еталонних гектарах; для комбайнів
- *собівартість гектара зібраної площі;*
- *витрати пального на один умовно-еталонний гектар;*
- *виробництво валової продукції на одиницю вартості техніки* визначають діленням вартості валової продукції на 1000 гривень вартості техніки у МТП.

Усі показники використання автотранспорту поділяють на три групи:

1. Показники інтенсивності:

- *коефіцієнт використання автопарку* визначають діленням автомобіле-днів перебування в роботі на автомобіле-дні перебування в господарстві;
- *коефіцієнт технічної готовності* розраховують діленням різниці між автомобіле-днями перебування в господарстві та автомобіле-днями в ремонті на автомобіле-дні перебування в господарстві;
- *середня технічна швидкість* обчислюють діленням загального пробігу автомобілів на час перебування в русі;

- *середня експлуатаційна швидкість* – це частка від ділення загального пробігу на час перебування автомобілів у наряді;
- *середня відстань перевезення вантажу* є часткою від ділення вантажообороту (т-км) на загальну кількість перевезеного вантажу (т);
- *середньодобовий пробіг автомобіля* визначають діленням загального пробігу автомобілів на автомобіле-дні в роботі;
- *коефіцієнт використання пробігу* дорівнює відношенню пробігу автомобілів із вантажем до загального пробігу.

2. Показники продуктивності автотранспорту:

- виробіток автомобілів на одну середньооблікову автомобіле-тонну:
- кількість тонно-кілометрів на середньооблікову автомобіле-тонну в тонно-кілометрах, що розраховується за формулою.

3. Показники ефективності використання автотранспорту:

- собівартість тонно-кілометра визначають діленням експлуатаційних витрат на вантажооборот;
- експлуатаційні витрати на 100 км пробігу та на тонну вантажу;
- витрати пального на 100 км пробігу та на $100 \text{ т} \cdot \text{км}$;
- витрати пального на тонну вантажу.